

Verklaring van de ATTAC's over de financiële crisis (20.10.08)

Op 15 oktober verzonden 16 Attac's uit Europa en Afrika in 12 verschillende talen een gezamenlijke verklaring over de financiële crisis en de democratische alternatieven. Hieronder het persbericht en in bijlage (pdf) de volledige verklaring die de Attac's samen ontwikkeld hebben in de voorbije weken. Het andersglobalisme is niet alleen springlevend en strijdbaar, maar draagt ook concrete alternatieven aan in dienst van de democratie en het algemeen belang. Aldus het persbericht dat wij Attac Vlaanderen kregen.

De tijd is gekomen: Sluit de financiële casino's

Verklaring van de ATTAC's van Europa over de financiële crisis en de democratische alternatieven

"Ontwapen de markten!". Toen Attac in 1998 werd opgericht, werd deze slogan geformuleerd tegen de achtergrond van de financiële ineenstorting in Oost-Azië. Ondertussen, waren wij getuige van andere crisissen teweeggebracht door financiële markten in Rusland, Brazilië, Turkije, Argentinië en de uitbarsting in 2001 van de zeepbel van de "Nieuwe Economie".

Momenteel is de rijke wereld in het midden van een crisis, de zwaarste sinds de Grote Depressie in 1929. De ineenstorting van Wall Street, september 2008, merkt het einde van een historische periode: het systeem van het financiële kapitalisme, een systeem dat enkel streeft naar maximumwinst, is ingestort. Het vernietigde zichzelf als gevolg van zijn eigen inherente tegenspraak. De financiële drukgolven hebben net de reële economie bereikt. De VS zijn begonnen aan een recessie, de EU volgt. De volledige wereldeconomie zal worden beïnvloed. De samentrekking van de economische activiteit zal de werkloosheid en de ongelijkheid verhogen. Er zal nieuwe druk gezet worden op de loontrekkenden om meer "flexibiliteit op arbeidsmarkten" te aanvaarden, implicerend lagere lonen en zwakkere sociale bescherming. De daling van de gezamenlijke vraag van de rijke landen zal ook de kwetsbare economieën van de ontwikkelende wereld raken en zal de armoede verhogen. De Millenniumdoelstellingen en de doelstellingen van sociaal en milieuvriendelijke duurzame ontwikkeling zullen wereldwijd volledig uit koers geraken.

De financiële ineenstorting en de recessie komen samen met een sterke stijging van prijzen voor olie en voedsel wat heeft geleid tot een zware sociale crisis in verscheidene ontwikkelingslanden en gegenereerde hongeropstanden. De prijsverhogingen van zowel goederen en voedsel hebben veelvoudige oorzaken. Maar opnieuw zoals met de verscheidene financiële crisissen, heeft de speculatie door hedgefondsen, private equity fondsen en andere institutionele investeerders aanzienlijk bijgedragen tot prijsspieken en instabiliteit.

De trekker van de huidige crisis was het bovenmatige lenen van subprime hypotheekleningen aan de huishoudens in de V.S., en de bijbehorende gebrekkige procedures voor zekerheden waarmee deze risicovolle leningen aan financiële instellingen en huishoudens, in de Verenigde Staten en wereldwijd werden verkocht. De aan de gang zijnde golf van wanbetalingen had dramatische gevolgen voor financiële instellingen zoals investerings- en handelsbanken, of hedgefondsen. Nu wordt ook de niet-financiële sector enorm beïnvloed. De economische, sociale en milieuvooruitzichten voor 2009 zijn somber voor een aanzienlijk deel van de wereld.

Men had beter kunnen en moeten weten. De ineenstorting bevestigt jammer genoeg de voorspellingen door heterodoxe deskundigen zoals de Nobelprijslaureaat Joseph Stiglitz, door Attac, door andersglobalistische bewegingen wereldwijd, sociale bewegingen en individuele bekende critici. Zelf beseften de toezichthouders maar al te goed dat het systeem gewaagd was,

maar er was geen enkele bereidheid om op te treden wegens het dominante geloof in de zelfregulering van de markt.

Nu, onder de druk van de crisis, vraagt de heersende stroming van de financiële gemeenschap zelf om hervormingen. Nochtans, gaan deze voorstellen niet ver genoeg aangezien zij niet de systemische problemen achter de crisis aanpakken. Zij worden hoofdzakelijk gericht op de financiële industrie en kwesties van stabiliteit. Dit is niet genoeg. Het financiële kapitalisme heeft ook rampzalige gevolgen voor de distributie en democratie. De bankiers vragen staatsinterventie, want wat zij willen is de verliezen socialiseren maar de winsten voor zichzelf houden.

De reddingsacties door de V.S. met meer dan 700 miljard – de grootste in de geschiedenis van de mensheid – de reddingsacties in de UK, Duitsland, België, Nederland, IJsland en andere landen bewijzen duidelijk deze logica. Wanneer de financiële gemeenschap spreekt over hervorming betekent dit, in het gunstigste geval, een fragmentarische (her) regulering en een crisisbeheer op korte termijn, probeerend om de neoliberale koers te redden en na een tijdje terug te keren naar "business as usual".

Wat in het belang van de grote meerderheid van de mensen nodig is, zijn echte veranderingen naar een ander paradigma, waar de financiële n tot sociale rechtvaardigheid, economische stabiliteit en duurzame ontwikkeling moeten bijdragen. Wij kunnen niet toestaan terug te keren naar de status-quo ante in de komende jaren.

De crisis is niet het resultaat van sommige ongelukkige omstandigheden, noch kan het tot de mislukking van supervisie, schattende agentschappen of wangedrag van enige actoren worden teruggebracht. Het heeft systemische wortels, en daardoor staan de structuur en de mechanismen van het systeem in het algemeen, op het spel.

De financiële markten vormen het centrum en de stuwende kracht van de neoliberale globalisering. De financiële sector ontwikkelde zich om een dominante rol te spelen over de economie na de invoering van vrije zwevende wisselkoersen tussen de belangrijkste munten in 1973, de afschaffing van kapitaalcontroles en de verdere liberalisering en de deregulering van financiële markten en de financiële industrie, met inbegrip van het installeren van zo gezegd onafhankelijke toezichthouders maar die in de praktijk het voorwerp zijn van het krachtige en succesvolle lobbyen van de financiële industrie.

Sindsdien hebben de financiële industrie en haar mechanismen een snelle uitbreiding ervaren; de massa's van financiële activa, schulden en het wereldwijde zoeken naar financiële winsten groeide in tandem. Het is ook belangrijk om te herinneren aan de forse versnelling van dit proces in de nasleep van 2001 toen de economie van de VS herstelde van de dot.com-crisis, in het bijzonder de dramatische stijging van zowel de binnenlandse schuld van de Verenigde Staten (in het bijzonder huishoudschuld), en het groeiende externe tekort van dit land dat door de rest van de wereld wordt gefinancierd.

Samen hebben deze trends geleid tot de oprichting van een nieuw economisch model, een nieuwe vorm van kapitalisme, welk door sommigen financiële globalisering wordt genoemd, door anderen financieel kapitalisme en weer anderen spreken van aandeelhouderskapitalisme. Hoe je het ook noemt, één ding is duidelijk: terwijl in vorige tijden de financiële markten een ondergeschikte en instrumentele rol aan de reële economie hadden, is deze verhouding totaal omgedraaid. De greep van "financiële belangen" op de "reële" economie is enorm toegenomen door alle economische activiteiten ondergeschikt te maken aan winsten in de financiële markten en financiële instrumenten te creëren om winsten slechts door de financiële markten te maken, terwijl ze er tegelijkertijd niet in slagen om duurzame productie in de landbouw en stabiele besparingen te verwezenlijken door normale klanten te dienen. De logica en de dynamica van winstmaximalisering op korte termijn zijn in alle poriën van het economische en sociale leven doorgedrongen. De perfecte mobiliteit van financieel kapitaal, dat het resultaat van een liberaal

beleid is, speelt een essentiële rol in de wereldeconomie van vandaag. Het creëert de wereldwijde concurrentie niet alleen onder multinationale firma's, maar ook onder nationale staten, tussen hun sociale en fiscale systemen en tussen werknemers van verschillende delen van de planeet. Door een machtsverhouding ten gunste van bedrijven met betrekking tot hun arbeiders te creëren, heeft deze dominantie van kapitaal geleid tot toenemende ongelijkheden, tot dalende arbeid, dalende sociale- en milieunormen evenals tot de privatisering van openbare goederen en diensten.

Samengevat, de "vrijheid" van financiële actoren werd uitgebreid ten koste van de reusachtige meerderheid van mensen en heeft geleid tot economische activiteiten die het milieu schaden. De mislukking van dit model is nooit zo duidelijk geweest als vandaag in de voedselcrisis, de klimaatcrisis en energiecrisis. Dit model dat door overheden wereldwijd werd gesteund wordt volledig gewantrouwd. Daarom moeten er duidelijke conclusies worden getrokken zodat de politieke en economische besluitvormers dit onhoudbare en onevenwichtig financiële systeem omdraaien naar de behoeften van mensen, gelijkheid en duurzaamheid.

Een historisch venster op kansen wordt geopend. Het zal afhangen van de druk van de publieke opinie of een echte verandering wordt bereikt.

Deze verklaring werd onderschreven door de Attac's van Vlaanderen, Oostenrijk, Denemarken, Finland, Frankrijk, Duitsland, Hongarije, Italië, Noorwegen, Polen, Spanje, Zweden, Zwitserland, Nederland, Marokko en Togo.

Links

[De tijd is gekomen](#)

.